

GRABANSKI AKTIVIZAM

Ministarstvo ljudskih
i manjinskih prava

ANALIZA PERCEPCIJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U DRUŠTVU

Novembar 2024

Uvodna napomena:

Navedeni zaključci odražavaju analizu dobijenih rezultata, dok stavovi izneseni u ovom dokumentu ne predstavljaju gledišta donatora

UVOD

Ova analiza je dio projekta „Oснаžene“ i ima za cilj istraživanje percepcije rodne ravnopravnosti u crnogorskom društvu. Anketni listić obuhvatio je ključne aspekte vezane za osnovne demografske podatke, stavove građana o rodnoj ravnopravnosti, kao i njihove preporuke za unapređenje u ovoj oblasti. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 1.000 ispitanika oba pola iz različitih krajeva Crne Gore.

Svi podaci su anonimni i korišćeni isključivo u svrhu analize, s ciljem identifikacije ključnih problema i predlaganja konkretnih mjera za unapređenje strateški i zakonodavnog okvira u oblasti rodne ravnopravnosti.

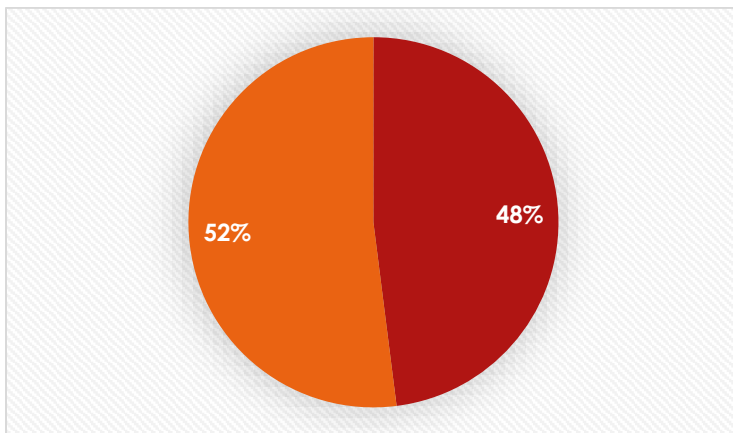
Rezultati sprovedenog istraživanja

Osnovni podaci ispitanika

Pol:

Muški: 48%

Ženski: 52%

Starosna struktura:

18–25 godina: 20%

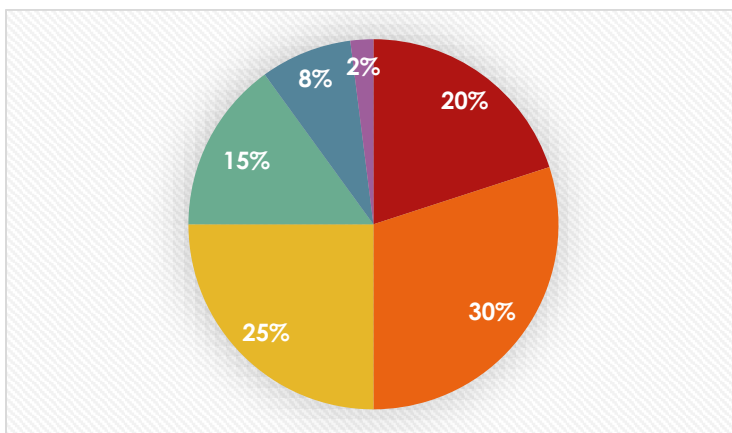
26–35 godina: 30%

36–45 godina: 25%

46–55 godina: 15%

56–65 godina: 8%

66+ godina: 2%

Obrazovni nivo:

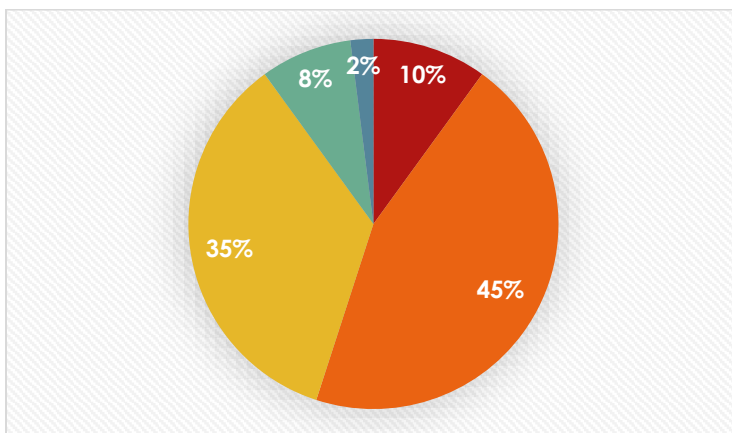
Osnovna škola: 10%

Srednja škola: 45%

Fakultet: 35%

Postdiplomske studije: 8%

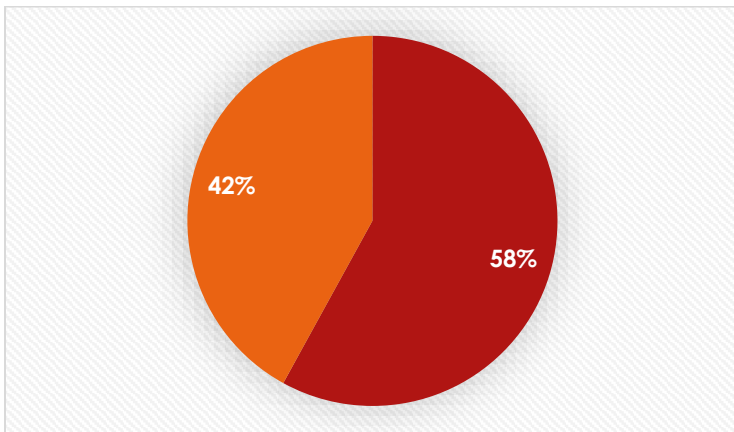
Neformalno obrazovanje: 2%

Zaposlenost:

Da: 58%

Ne: 42%

Percepcija rodne ravnopravnosti

IDIO

1. Kako ocjenjujete nivo rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (skala 1–5):

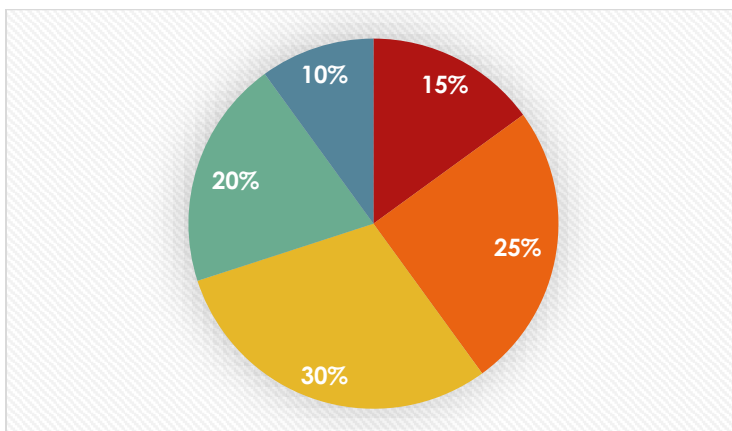
1 (potpuno nepostojanje): 15%

2: 25%

3: 30%

4: 20%

5 (potpuna ravnopravnost): 10%

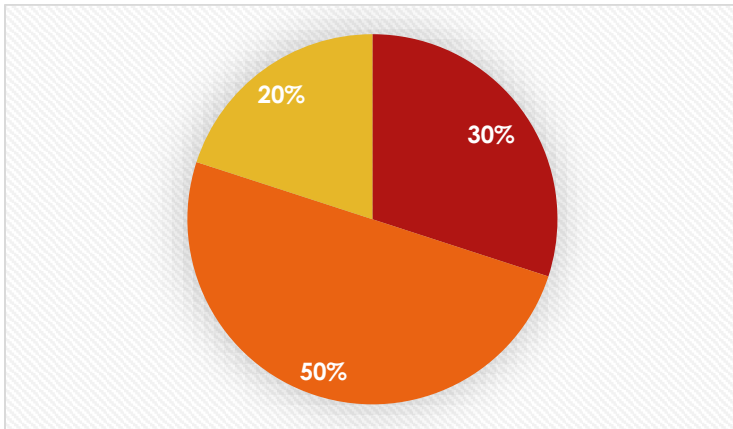

2. Da li su žene i muškarci jednako zastupljeni u donošenju važnih odluka u društvu?

Da: 30%

Ne: 50%

Djelimično: 20%

3. U kojoj oblasti smatrate da postoji najveća neravnopravnost između muškaraca i žena?

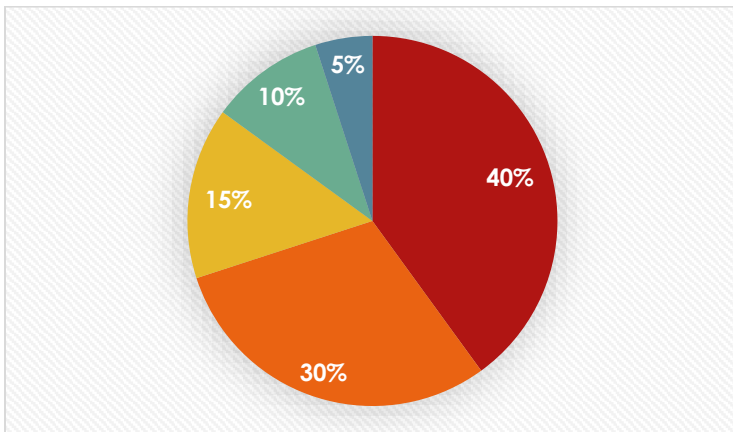
Politika: 40%

Zapošljavanje: 30%

Obrazovanje: 15%

Porodični život: 10%

Drugo: 5%

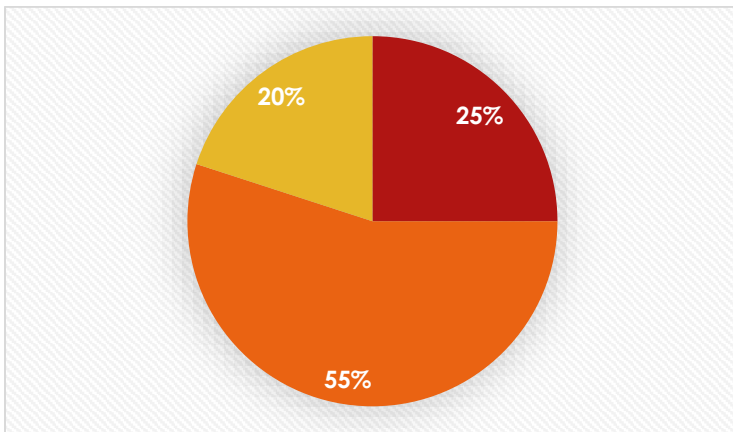

4. Da li mislite da su žene dovoljno zastupljene na rukovodećim pozicijama u vašem radnom okruženju ili industriji?

Da: 25%

Ne: 55%

Nije primjenjivo: 20%

II DIO

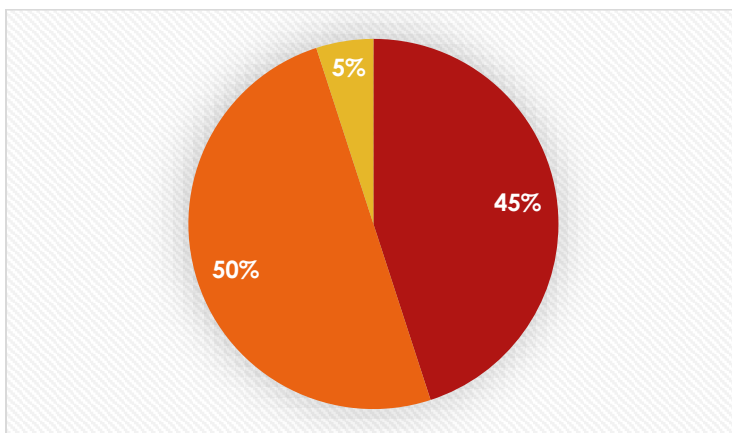
Iskustva i stavovi

5. Da li ste se lično susreli sa diskriminacijom na osnovu pola?

Da: 45%

Ne: 50%

Ne želim da odgovorim: 5%

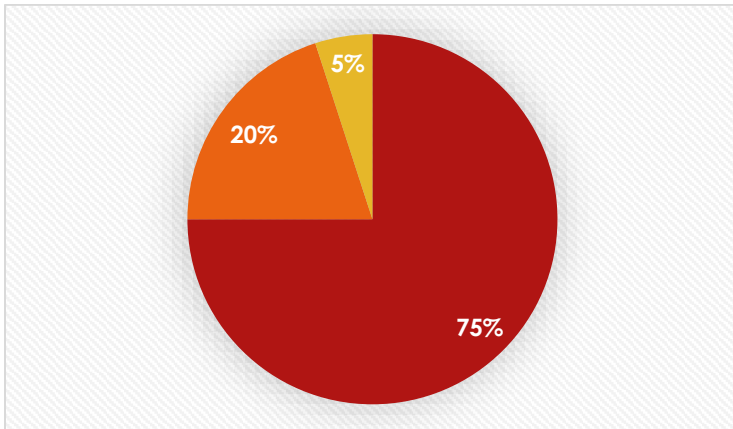

6. Koliko je rodna ravnopravnost važna za razvoj društva?

Vrlo važna: 75%

Važna: 20%

Nije važna: 5%

7. Koji faktori najviše utiču na postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori?

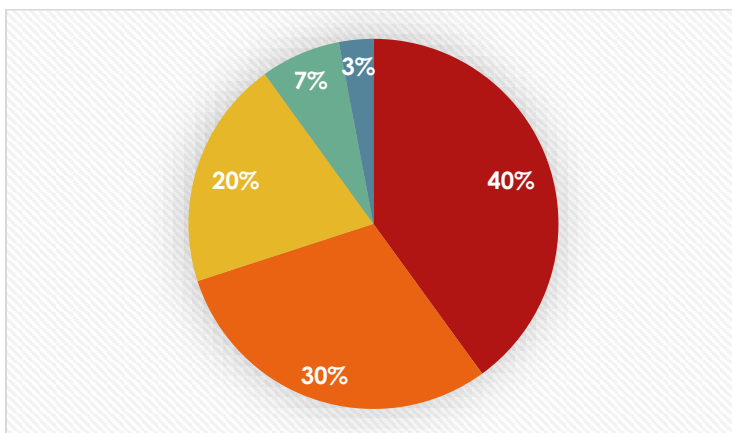
Obrazovanje: 40%

Zakonodavstvo i politika: 30%

Kultura i tradicija: 20%

Ekonomija: 7%

Mediji: 3%

DIO III

Preporuke za unapređenje

8. *Koje promjene smatrate najvažnijima za unapređenje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori?*

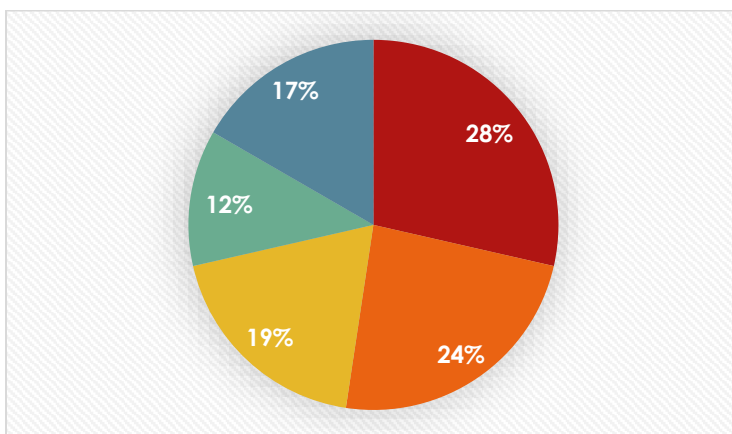
Veća zastupljenost žena u politici: 28%

Pravedniji uslovi za zapošljavanje: 24%

Bolji zakoni o rodnoj ravnopravnosti: 19%

Veća medijska pažnja: 12%

Edukacija mladih o rodnoj ravnopravnosti: 17%

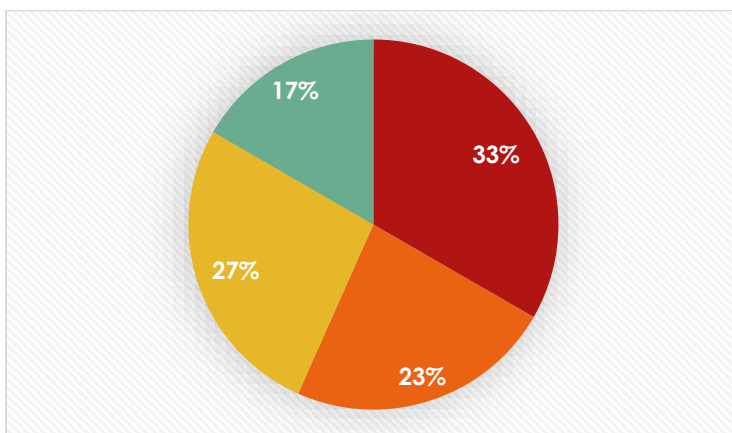
9. Šta bi institucije trebalo da urade kako bi poboljšale rodnu ravnopravnost?

Strožije normiranje zakonodavnog okvira protiv rodne diskriminacije: 33%

Podsticale ravnopravnu zastupljenost žena i muškaraca na rukovodećim pozicijama: 23%

Sprovodile edukativne programe o rodnoj
ravnopravnosti: 27%

Pružale podršku ženskim organizacijama i inicijativama:
17%

ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja jasno pokazuju da rodna neravnopravnost u Crnoj Gori ostaje prisutna u mnogim aspektima društvenog i profesionalnog života. Najveći izazovi identifikovani su u oblasti politike, gdje žene čine značajnu manjinu na rukovodećim pozicijama, kao i u oblasti zapošljavanja, gdje i dalje postoji percepcija da su žene manje zastupljene i često diskriminirane.

Diskriminacija na osnovu pola je problem s kojim se gotovo polovina ispitanika lično susrela, što ukazuje na duboko ukorijenjene društvene norme i stereotipe. Ovi obrasci ponašanja i percepcije dodatno su pojačani patrijarhalnim stavovima koji favorizuju tradicionalne uloge muškaraca i žena, otežavajući napore ka postizanju rodne ravnopravnosti.

Posebno je zabrinjavajuće što se značajan broj ispitanika izjasnio da žene nisu dovoljno zastupljene u donošenju važnih odluka, što direktno utiče na njihovu vidljivost i uticaj u društvu. Iako većina građana prepoznaje važnost rodne ravnopravnosti za razvoj društva, prisutan je nedostatak konkretnih koraka za rješavanje ovog problema, kako na individualnom, tako i na institucionalnom nivou.

Preporuke:

Na osnovu rezultata istraživanja i identifikovanih izazova, predlažu se sljedeće mjere i aktivnosti:

1. Unapređenje zakonodavnog okvira

- Normiranje, usvajanje i implementacija postroženog zakonodavnog okvira koji zabranjuju rodnu diskriminaciju.
- Uvođenje kvota za zastupljenost žena na rukovodećim pozicijama u politici i javnom sektoru.
- Jačanje nadzora nad sprovođenjem postojećih zakona o rodnoj ravnopravnosti, uz uvođenje oštrijih kazni za kršenje.

2. Promovisanje ravnopravnosti u zapošljavanju

- Kreiranje programa koji podstiču zapošljavanje žena, naročito u sektorima gdje su tradicionalno manje zastupljene.
- Subvencionisanje poslodavaca koji zapošljavaju žene na rukovodećim pozicijama.
- Razvijanje edukativnih programa za poslodavce o važnosti rodne ravnopravnosti na radnom mjestu.

3. Podrška ženama na rukovodećim pozicijama

- Uspostavljanje mentorskih programa za žene koje teže rukovodećim pozicijama.
- Organizovanje obuka i treninga za razvoj liderskih vještina među ženama.
- Promocija uspješnih primjera žena lidera u različitim sektorima.

4. Edukacija i podizanje svijesti

- Uvođenje tema rodne ravnopravnosti u obrazovni sistem, počevši od osnovnih škola.
- Organizovanje kampanja za širu javnost koje promovišu jednakost polova i ukazuju na štetnost stereotipa.
- Angažovanje medija da podrže pozitivne primjere rodne ravnopravnosti kroz emisije, članke i društvene mreže.

5. Podrška nevladinim organizacijama i inicijativama

- Pružanje finansijske i institucionalne podrške organizacijama koje se bave promocijom rodne ravnopravnosti.
- Jačanje saradnje između državnih institucija, civilnog sektora i međunarodnih organizacija na projektima rodne inkluzije.

- Kreiranje platformi za dijalog između institucija, poslodavaca i građana o rodnoj ravnopravnosti.

6. Prevazilaženje patrijarhalnih obrazaca

- Rad na promjeni društvenih normi kroz kontinuiranu edukaciju i promovisanje pozitivnih uloga muškaraca i žena u porodici i društvu.
- Podsticanje zajedničke odgovornosti u domaćinstvu i ravnopravne podjele kućnih obaveza.

7. Praćenje i evaluacija rezultata

- Formiranje tijela koje će kontinuirano pratiti napredak u sprovođenju mjera za rodnu ravnopravnost.
- Prikupljanje i redovna objava podataka o zastupljenosti žena u svim oblastima društva.
- Evaluacija postojećih strategija i prilagođavanje novih akcija na osnovu rezultata.

Završna poruka:

Rodna ravnopravnost nije samo moralna i pravna obaveza, već i ključni faktor za društveni i ekonomski razvoj Crne Gore. Realizacija preporučenih mjera zahtijeva zajednički napor državnih institucija, nevladinog sektora i građana. Samo sinergijom svih

aktera možemo stvoriti inkluzivno društvo u kojem će žene i muškarci imati jednake prilike za uspjeh i doprinos zajednici.